Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(דאָנערסטאג-אויסגאבע)

דיזעס בלאטס ערשיינט
צוויימאל וואָכענטליך
אין דער קאנטאר פון
עסטערהייד-אונגארן
נאכציעהרונג 8 גולדען ע. וו.
האלביעהרליך 4 „ „
ווינטעליעהרליך 2 „ „

פון אויסלאנד
נאכציעהרונג 9 גולדען עסט. ווערט.
האלביעהרליך 4 „ 50 קרייצער
ווינטעליעהרליך 2 „ 25 „

אנזאגען
אין דער אנזאגען פייוואס - אנזאגען
ווערדען פון 10 קר. פאר 6 שפאל-
ען פעטיט-צייל בעצאלט.

דיזעס בלאט ערשיינט
יעדען טאג
פרענומעראנטען
אין דער פרענומעראנדאס-פערסון
בעצאנט פון דעם עסטאנדע דעם
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאסטע נו. 1.
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראנ-
ציאנסגעלדער צו ענדען בעליעבן.
פרענומעראנטענאממלער
ערהאלטען 10% ראבאט.

Nr. 46, זיעבענטער יאהרגאנג. פעסט, יד סיון ה'ת'ר'ל'ה'. Pest, den 17. Juni 1875.

וואהער ניממט מאן גוטע ראטאנען?

צו איינער צייט, אין וועלכער פאן אללען זייטען גראסע פרעדיגען-פעריזבערונגען געמאכט ווערדען, בעשעפטיגט מאן זיך יעטצט אין ווי ען מיט דער פראגע: וואהער ניממט מאן גוטע ראטאנען? דאס ערגאנגערט אונס אן איינע פאמיליע, וועלכע זיך פארטווערדענד איינעם רייכטהומעס רוהמטע, דאבייא אבער שריעען דיא מעדער פארטווערענדע: „וואהער ניממט מאן בראד?“ — דארט וואבראד-פראגע עקסיסטירט, מיט ארמוטה אונד ניכט רייכטהום, אונד דארט וואראטאנגפראגע עקסיסטירט, מיט רייעז אונד ניכט פרידע פארראנגען זיין. —

אונזערע פרוהערען לעבעד ווערען זיך נאך דאראן ערגאנגען, דאס פאר איינעם יאהרע איינ דעם שטיינ-פעלדע ביא וויינער נייסטאדט דאס גראסע פראבע-שיעסען מיט דיא פרייסישען קרייפפשען שטאהל-ראטאנען שטאטגעפונדען דאטטע, וואבייא עס זיך הערויסשטעללטע, דאס אונזערע ראטאנען גענען דיא פרייסישען נאך קיינען ווערטה האבען! זיין יעגער צייט בעפינדען זיך דיא ארמעע פרוהערע אין גראסער אויפרעגונג, דענן מאן מיסטע אללע אונזערע ראטאנען אונס וואססער ווערפען אונד נאך פרייסען פאהרען, אים זיך דארט פיר אינזעלונג מיללאנען קרייפפשע ראטאנען צו בעשטעללען.

דאבייא שטאנדען אבער צוויא שווערוויכטיגע אים וויעג, עקסטענס, דאס מאן דאס פיעלע געלד נאך פרייסען הינטרפיהרט, דא מאן אין דען עס-טערייך-אונגארשען שטאהל - גיעסערייען דיעע וועלכע ראטאנען בעראמטען מאגן, אונד צווייטענס איזט עס ווערד אונאנגענעהם, זיך אין איינעם פרעמדען לאנדע ראטאנען צו בעשטעללען, דא דאנן יעגער פרעמדע שטאאט דען קרייגס-שטאנד דעס נאכבאר-שטאאטעס לייכטער ערפאהרען מאגן. — וואס מאכט מאן, וועגן גענען אונס פלאטצליך דער קרייגס ערקלערט ווירד אונד פרייסען זאראגן דיא אין וועגס לאנדע בעשטעללטען ראטאנען נוכט אויס-לייפערען וועלל? אים יאהרע 1866 האטטע עסטערייך בעגאנגען ביא קרייגס פיעלע ראטאנען בעשטעללט אונד בעצאהלט געראטען. וואס טראט אבער פרייסען? פרייסען נאהם דיא ראטאנען פיר דיעגען איינגענען געבריוך אונד עסטערייך מיטטע זיך מיט דיעגען אלטען ראטאנען בעגנגען.

אבער דיא הייפט-שווערקייט אין דער אנשאפונג דער פיעלען שטייערען קרייפפשען ראטאנען בעשטאנד דארין, דאס אונזער לאנד אנגעהען אן געלד-מאנגעל ליידעט, וויא ראנן אללא דער קרייגס-מיניסטער אייגע נייע אויסגאבען-פערמעהרונג מיט פיעלען מיללאנען פערלאנגען?

נון האט פאר איינגען טאגען דער ראממאנ-דאגט דער שיעס-צייג-פאבריק אים וויעגער וואפפענהויז, גענעראל-מאיאר רייטער פאן אוכאטאיאס, איינע נייע ארט פאן ראנאנען ערפינדען. דיעזע בעשעהען נעמלך נוכט אויס שטאהל, זאנדערן אויס בראנצע. („בראנצע“ איזט איינע מישונג פאן קופפער אונד צינק, וועלכע דאנן איינע גרויא-געלבע פארבע בעקאממט.) אונזערע בוהדיריגען אלטען ראטאנען בעשטעהען נון אהנעהען אויס בראנצע, אבער הערר אוכאטאיאס וויל דיא נייען ראטאנען אויס שטאהל-בראנצע מאכען. —

ער מאכטע געמלך פאלגענדע וויסענשאפטליכע שפעקולאציאן: וואס איזט דענן דער אונטערשיעד צווישען אויזען אונד שטאהל? וועגן מאן דאס אייזען דורך ווייטערעס שמעלצען אונד גלידהען בעססער בעארבייטעט אונד וועגן מאן עס דאנן שנעלל אבקיהלט. דאס מאן הארטעס אונד בעזאמטעס שטאהל. וועגן מאן אבער אויך דיא בראנצע בייס גוטע שנעלל אבקיהלט, דאס זיא עבענפאללס דיא אייגענשאפט פאן שטאהל אונד זאמט ראנאטען ווייר אונזערע אלטען בראנצע-ראטאנען אין דיא נייען בראנצע-שטאהל-ראטאנען אומוואנדעלן, וואבייא מאן זעהר פיעל געווינגען ראנטע. עקסטענס ווערע דיא געשיכטע בייללגער אונד אייגאבער אונד צווייטענס מיסטען אונזערע ראטאנען נוכט אים אויסלאנדע, אונדערן אים אייגענען וויעגע וואפפענהויז ערצייגט ווערדען. —

דיא פראגע בלייבט אבער, אב דיעזע בראנצע-שטאהל-ראטאנען, וועגן נוכט בעססער, וועגנסטענס נוכט שלעכטער אלס דיא קרייפפשען שטאהל-ראטאנען זיין?

דאס קריעגס-מיניסטעריאום האט דאהער צור פרייפונג דיעזער ראטאנען-אנגעלעגענהייט אייגע אויס 28 מיטגליעדערן בעשטעהענדע מיליטער-ראממיסיאן ערנאנגט אונד דיעזער ראממיסיאן וואהרהייט דיא פראגע פאר אנגעלעגען: „קרייפפ אדער אוכאטאיאס?“ 27 שטיממטען פיר אוכאטאיאס אונד נור 1 פיר קרייפפ — אונד דאמיט ווערדען דיא אוכאטאיאס בראנצע-שטאהל-ראטאנען אייגענפיהרט ווערדען!

דיעזעס אייגענטען דער אלטען אין נייע ראטאנען ווירד אבער אויך אייגענטהיר פיעל געלד פערשלינגען אונד דיא פראגע בלייבט, וואס ווירד דיא דעלעגאציאן צו דיעזער נייען מעהר-אויסגאבע זאגען? דאס לאנד איזט אייגענטליך שטארק פערשולדעט, ליידעט אן געלד-נאטה אונד ווירד זיך באלד ווערדע לייהען מיסען, וויא אללד מאן אויא נאך דאס לעבענדיגע אייף דאס טאפטע לעגען אונד נאך נייע אויסגאבען מאכען?

ווי ראגנען עס שאן פאראויס זאגען, דאס דיא אינגאריש דעלעגאציאן מיט אללדער געוואלט גענען דיעזע נייע מעהר-אויסגאבע אויפפערעטען ווירד, אבער דא ווירד דער קריעגס-מיניסטער ראממען אונד זאגען: „א, דא שיקען ווير לעבער אינזערע מאלדאטען גלייך נאך דייזע, דענן ווירעס אנדערע מעכטע דיא נייען שטאהל-ראטאנען דאבען, אויז אינזערע גאנצע אריטיללעריע אונבריבבאר!“ — ווענן נון דאנן אין דעלעגיעטער זאגען ווירד, דאס ווייר יא נאך מיינען קרייג צו בעפיהרטען דאבען, וועסהאלב עס מיט דער שנעללען אנשאפונג דער נייען ראטאנען נאך צייט האט, — דא ווירד זאראן גראף אנדראשי ראממען, דאבייא אין ערנסטעס גערוכט מאכען אונד זאגען: „א, דער פיעדע אויז וואהל געזוכערט, אבער דער פיעדע אויז נור דאנן געזוכערט, ווענן מאן אידן נוט פערטהיידיגט, יעדער קלוגע שטאאטס-מאנן מיט זאגען: „פערטרויע אויף גאטט — האלטע אבער דיין שעס-פיולווער טראקען!“ — אם פאליטישען הممעל שטעהען הונדערט וואלקען אונד מאן מוס דיא מיטטעל האבען, אום דיעזע וואלקען צו צערשטרייען!“ דיעזעס ליעד ווירד נאך יעדעס יאהר געזונגען אונד דאס ענדע פאם ליעדע איזט, דאס מאן אללע מיליטער-אויסגאבען דענגאך בעווילליגט!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דאס בריענענדע הויז) וויא ווייר בעריכטס אין פאריגעס בלאטטע מיטטהיילטען, וואוידען פאריגען זאנגטאג צוויא וויכטיגע וואהלרעדען געהאלטען, איינע פאן מאקס פאלק אין פעסט אונד איינע פאן קאלאמאן גיצי אין קאמארן. — ביידע האבען נוכטס נייעס געזאגט אונד דאס אלטע אין אינזערע אנגערן פאליטיק האבען ווייר צו וויעדערהאלטען מאלען מיטטעטהיילט. מאקס פאלק העלט הער איינע רעדע איבער דיא באנק-אנגעלעגענהייט אונד ערקלערטע דיעזע אין דעריעלבען וויזע, וויא ווייר זיא אין מעהרערען לייטארטיקעלן פאר צוויא יאהרען ערקלערט האבען — פאן גיצי'ס רעדע פינדען ווייר בלאס פאלגענדעס טרעפפענדע בייספיעל מיטטהיילונגען-וויעדער: „ווייר האבען אונס דורך אייגען פערטראג אין הויז ערוארבען, פיעלען וועלל דער פערטראג, דורך דען ווייר דאס הויז ערוארבען, נוכט געפאללען אונד וועللען דיעזען פערטראג פערווערפען (דאס זינד געמרט דיא אויסערסט-לינקען, וועלכע פאן דעם פערטראגע בייס 1867-ער אויסגלייכע נוכטס ווייסען וועللען) — פיעלע וועللען ווידער אייגע בעססערע אינגערע אינרוכטונג דיעזעס הויזעס, וועדורך אللעס אינפאבער אונד בייللגער נעשעהען זאלל אונד ווענן עס אויך נוכט מעהר מעערען אייס. (דאס איזט דיא אפפאזיציאן דער רעכטען.) געמעלד דיא שענגע-פארטיא, וועלכע אייגע פערבעססערטע אינפאבערע אינרוכטונג אין דער פערוואלטונג וונשט אונד ווענן אויך דיעזע אינפאבהייט נוכט מעהר צום הייטיגען פארטיטטע פאסט. — נון שטעהט אבער דיעזעס הויז אין פלאممען (דאס ווייסט דאס לאנד אויס פערשיידלעס אונד שטעהט דאהער אין געפאהר פערנוכטעס צו ווערדען). — דיא ליבערעלע פארטיא וועللל פאר אللעס דאס הויז דאשען אונד נוכט נאך וואסער (דאס ווייסט נאך גولد אום דאס שוللען-פיער צו לאשען), אבער דיא אפפאזיציאן דער רעכטען וועللل צוערסט דאס בריענענדע הויז אינרוכטען אונד דיא אויסערסט-לינקען וועللען צוערסט דען פערטראג דורך וועللבען דאס הויז ערוארבען ווערדען, צוערווייסען — וואסער, מיינע הערען! וואסער בריובען ווייר צוערסט, אום דאס פיער צו לאשען אונד דאס הויז צו רעטטען! דאנן ערסט קאנען ווייר אן דיא אינרוכטונג דער צוممער אונד אן דיא אבענדערונג דעס פערטראגעס דענקען“ —

* (הארן? — אדער פאלק?) וויא ווייר בעריכטס משטהיילטען, ווערדען ביא דער הייסטאגס-וואהל דיא מיסטען טהערעזיענשטאדטער ווידען פיר דאהרן שטممען, וועהרענד דיא מיסטען נוכט-ווידען פיר פאלק שטممען ווערדען. דא נון דיעזע הייסטאגס-וואהל פאם פאליטישען געביעטע איזט אין רעליגיאזעס איבערגאנגען איזט, זא זאגען עטצט דיא דיעזיגען נוכט-ווידען, דאס דיא הארן-פארטיא אנשטאטט אייגעס קאמפפעס צווישען פאליטישען פארטיען, אייגען קאמפף צווישען ווידען אונד נוכט-ווידען פערארזאכט האבע. אין דער טהאט איזט אבער דיא זאכע אומגעקעהרט צו נעהמען. הערר הארן וואורדע דיעער צו אللערערסט אלס דעפוטירטען-קאנדידאט אויפגעשטللט, דא אבער דיא בריסטען קיינען ווידען האבען וועللען, זא שטעللטען זיא לעבער אייגען געפוויפפטען ווידען אלס דעפוטירטען-קאנדידאטען אויף. נון ווייר זינד

געשעפטסבעריכט.

פאָם פעסטער מעדאַרדי-מאַרקט.

דער אבגעלויפענע היזיגע מעדאַרדי-מאַרקט איזט פערהעלטניסמעסיג גוט אויסגעפאַלען, נאַמענטליך אין וואָללע אונד אין הייטען וואַר דאס געשעפט זעהר גוט. זיט דעם פאַרגאַנגען יאָהר מאַרקטע ביז צום בעגינגען דעם יעצטען אבגעלויפענען מעדאַרדי-מאַרקטעס וואורדען געגען 3000 צטר. שאַפוואָללע פערקויפט. צווישען וואורדען אום 5 ביז 8 גולדען טהייערער אלס אין דער גלייכען צייט דעם פאָרגאַנגען יאהרעס פערקויפט. אויף דעם מאַרקטע אלליין וואורדען געגען 9000 צענטנער וואָללע פערקויפט. — זיט דעם מאַרקטע וואורדען אבער 1300 צטר' פערקויפט, אונד צוואַר 1000 צענטנער קאַממוואָללע צו 96—105 גולדען — אונד 300 צטר' טהיים-צווישען וויינטערוואָללע צו 90 גולד.

שאַפפלל וואָללע האַטטע גוטעס געשעפט. אבגעגאַנגען זינד 30000 שטיק „דייוויזיג" שאַפפלל, אונד צוואַר דייטשוואָלליגע פאַרעהרונג צו 4.60 ביז 5'20 גולד., צאַקעל- צו 3'40—3'80 גולד' פער פאַאר, סערבישע אונד טורקישע צו 125—131 גולד. באַנאַטער אונד זעבענבירגער צו 130—145 גולד. אללעס פער 102 שטיק.

לאַממפעלל וואורדען 15000 שטיק צוגעפהרט אונד זעמטליכע וואַפאַרט פערקויפט, אונד צוואַר סערבישע צו 95—105 גולד., באַנאַטער לייכטע צו 70—78 גולד. שווערע צו 80—103 גולד. וויטע זעבענבירגער צו 75—92 גולד., שוואַרצע גע-בייצטע צו 175 — 185 גולד., דייטשוואָלליגע פיר קרידענצוועקע צו 65—78 גולד. אללעס פער 102 שטיק; פאַן שוואַרצען געגאַנגענע זעבענבירגער לאַממפעללען ראַמען 5000 שטיק געבייצטע אונד 15000 שטיק ראַהע צום מאַרקטע. ערסטערע וואורדען אין דער פאַרטיגע פאַן 1 ביז 5 צו 175 גולד' פער 100 שטיק, לעצטערע צו 130—140 גולד' אבגעזעטצט. שוואַרצע געבייצטע מאַלדייער לאַממפעללע ראַמען 15000 שטיק אונד וואורדען צו 190 — 200 גולדען פערקויפט.

נייס פעללע: וואורדען 120000 אינגאַריישע אונד זעבענבירגישע צו 90 - 105 גולדען פערקויפט.

הייטע: האַטטע עבענפאַללס גוטעס געשעפט. עס וואורדען 4000 שטיק פערקויפט, אונד צוואַר: אַכסענ- אונד קוה-הייטע 53—58 גול. פיטטהיינע 58 — 65 גולדען פער צענטנער. — קאַלב-פעללע וואורדען 35000 צענטנער צוגעפהרט, פיר אינגאַפעפיג 118—120 גולד. קאַפפיג צו 100—105 גולד' פערקויפט. — ראַס-הייטע וואַרען נאהע אַן 4000 שטיק צוגעפהרט אונד וואורדען צו 6'50—9 גולדען פער פאַאר פערקויפט.

לעדער, פיפונדהייטע ביז 40—פפד. 104—105 אינמאַל פערזעטצטע מערצען פאַן 20—24—פפד. 105—106 גולד., צווייטמאַל פערזעטצטע מערצען 25—30—פפד. 102—104 גול. דרייטמאַל פערזעטצטע מערצען פאַן 35—40—פפד. 106—108 גול. —

קאַלבלעדער מיטטעל 240—250 גולדען. גאַנץ פיינעס 280—290 גול.

רוה-וואַרען (פעלץ - וואַרען) וואורדען וועגען הערייגנגעפהרט. מאַן בעצאַהלט פיר עדעלמאַדדער 15—16 גול' פער פאַאר. שטיינמאַדדער 18—20 גולד., אילטיזע (פיר דייטשלאַנד געזוכט) אנפאַנגס 5,25 גולד' דאַנן ביז 6 גולדען. פיש-אַטטעדען 16—16½ גול., דאַכסע 1½ גול., ווילדקאַטצען 3 גול. פיכסע 5 גול., האַזענפעללע אינגאַרישע 28—30 גול' פער 100 מיט 5 פערצענט.

פעדערן. בעטט-פעדערן וואורדען 3200 צטר. צוגעפהרט אונד פערקויפט. דיא גאַטטונגען פאַן 70 ביז 105 גולדען קויפטע מאַן אום 3 ביז 4 גולדען בילליגער אלס אים לעצטען מאַרקטע. אים מיטטען וואורדען דיא גאַטטונגען פאַן 115 ביז 140 גולד' געקויפט.

דאַס האַדערן- (פעטצען-) געשעפט אין פיינען גאַטטונגען זינד דיא פרייזע צוריקגעגאַנגען. דיא מאַרקט-פרייזע זינד: פרימאַ וויס-לייגען 12—12,25 גול. פער וויינגער 100 פפד. סעקונדאַ וויס-לייגען 9—9½ גול. קאַנצאַליא 6—6½, פיינע-פאַס 5½—6. גראַבע-פאַס 5—5½. בלייע לייגען 6½ — 7 גולד. האַטטאַן 2¼—2½ גולדען.

וויינגעשעפט. הייער וועדען ווייטאַרטיגליך אין אייסלאַדענטליך גוטעס וויינ-יאָהר האבען, וועסהאַלב עטצט דיא וויינגעשעפט שלעכט עגהען; דענן דיא וויינגאַרטען אין אינגאַרן, עסטערייך אונד פראַנקרייך האבען זיא פעלע טרויבען, וויא מאַן עס שאַן זייט יאַהרען גיכט געזעהען האט. דיא וויין פרייזע וועדען באַלד וועגעסטעגס אים 30 פערצענט בילליגער זיין. אייף דען מעדאַרדי-מאַרקט וואורדען 2500 איימער וויין צוגעפהרט, וועלכע אבער גיכט גאַנץ פערקויפט וועדען קאָנטען. דיא פרייזע זינד: וויסע געבירגס- אונד לאַנדשטיינע 7'50—9 גול. בעססערע 10—12 גולדען געזאַלבטען, עלטערע גאַטטונגען 13—15 גולד., פיינע 18—22 לעצטערע זעהר וועגע בעגעהרט. דאַהין פעגאַדערט 1874-ער מיטטעלוויינע וועדען צו 10 — 13 גול. אַפנער צו 13—16 גול. בעססערע זאָרטען צו 15—18 גול. אלטע פיינע פאַן 20—28 גול' בעצאַהלט.

קוכוריץ 2,85—2,90 גולד' פער צאַללצענטנער אונד פער קאַסטע.

האַפערפרימאַ 2'05—2.10 גולד פער 50 פפד.

וויינצען נעגען דיא פאַרגאַנגענע זינד דיא הייטיגען פרייזע אום 5 קר. געשטיגען. — פער פעסטמכער-אָקטאָבער 4.48 — 4.50 גולד. —

האַפער פער פעסטמכער-אָקטאָבער 1.70 — 1.72 גולד. —

קוקוריץ פער יוני 2.88—2.90 גולד.

רעפס: פער 150 פפונד קאַהל-רעפס פער אויגוסט-פעסטמכער 11¾ — 11½ גולד., באַנאַטער פער יולי-אויגוסט 10⅝—10½ גולד. —

מעהל-פרייזע (פער וויינער צענטנער אַמטמאַק, פרייאַ אב פעסט): נומ' 0: 12 גולד. 20 קר., נומ' 1 11 גולד. 70 קר., נו 2: 11 גולד. 20 קר., נו 3: 10 גול. 40 קר. נו 4: 9 גולד. 50 קר., נו 5: 8 גולד. 30 קר., נו 6: 7 גולד. 40 קר., נו 7: 6 גול. 50 קר., נו 8: 5 גולד. 70 קר., נו ⅞. 5 גולד. 20 קר., פיינע קליע 2 גולד. 60 קר., גראָבע קליע 2 גולד. 15 קר.

הילזענפרוכט: גראָסע וויסע באַהנען 5½ גול. צוויעיגעל 6—6½ לינזען 6—7½, ערבסען 5—6½. פער צטר גרויער מאַהן 10½, בלויער 15½. פער מעסצען. הירזע-בריין 5,50 גולד' פער צאַלל-צענטנער. הירזע (קאָלעק) 2.70—2.80 גולד. פער 82 פפד. לייזאַמען 10—10½ גולד. פער 150 פפד.— האַנזאַמען 2.50—3.10 גולדען פער 60 וויינער פפונד.

ערדפעפעל: נייע 10—10½ גול. פער צטר.

שפירטום נייע מעטאַדע 43½ קר. — פרעפעפ-וואַרע 44—45 קר. —

צוויטשקען. באַהנישע פאַס-וואַרע פער אָקטאָבער-נאָוועמבער 11—11½ סערבישע 10½ גולד.

אונשליט (הלב). 27—27½ גול.

פעטראָלעאום 11 גול. (2% שקאַנאַק)

פעסטער שלאַכטפיעה-מאַרקט. בייא דעם אם 10-טען ד.מ. הייער אבגעהאַלטענען וואָכען-מאַרקטע וואורדען אַכסען דאַס פאַאר פאַן 185 ביז 240 גולד. 401 קידע דאַס פאַאר פאַן 155—230 גולדען, 298 מעלק-קידע דאַס שטיק פאַן 75—250 גולד., — שטיק שאַפע דאַס פאַאר — גולד. — רינדפליש פער צענטנער 26 גולד. — קר. ביז 30 גולד. — קר.

וויעגער פרייז.

שפירטום: פרוכט-שפירטום 43½ קר.

וויצען. פעקרעפט 25000 צטר. פרייז געפאַללען באַנאַטער 86 פפד 4,70 גולדען אב ראַאב פער מעטצען —

קאָרן אונגאַרישע 78—80- פפונדיג אב וויין 3,75 גולדען פער מעטצען.

האַפער אונגאַרישע אב וויין 50-פפד. 4.25 גולדען פער צטר'.

קוקוריץ אונגאַרישער אב וויין פער צטר 3.08 גולד.

גערסטע אונגאַרישע אין נייהויזעל 72-פפד. 2.70 גולד' פער נאָרד עסטערייכישע מעטצען.

פראַנזוואַרטשלינער וועראַקטער: מאַיר בר"י הייזנ.

פרוכטפריין-טאַבעללע

פרוכטע	קויליטעט	פער צאַלל-צטר
וויזען, באַנאַטער	84	4.15—4.25
„ „	85	4.30—4.40
„ „	86	4.45—4.55
„ „	87	4.75—4.85
„ „	88	4.80—5.—
„ „	89	—.—.—
„ אַיים	84	4.55—4.65
„ „	85	4.75—4.80
„ „	86	4.90—5.—
„ „	87	5.10—5.15
„ „	88	5.15—5.20
„ „	89	5.20—5.25
„ אַפּטעל בירן	84	4.35—4.45
„ „	85	4.55—4.65
„ „	86	4.70—4.75
„ „	87	4.80—4.85
„ „	88	4. 5—5.—
„ „	89	5 —5.05
„ וויספּענבירנער	84	4.55—4.65
„ „	85	4.75—4.85
„ „	86	4.90—5.—
„ „	87	5.05—5.10
„ „	88	5.10—5.20
„ „	89	5.20—5.52
פער מעטצ'		
קאַסן	80	3.30—3.20
גערסטע מאַלץ	72	2.85—2.65
„ פּרעסער	72	2.55—2.35
האַפער	50	2.10—1.90
קוקורוץ באַנאַטער	פער מעטצען	2.95—2.90
שוואַרצע באַנאַטע	„	2.90—2.80
הירזע	75	2.90—2.80

באַלענ-מעהל

נומער 0		21.60
„ 1		20.70
„ 2		19.80
„ 3		18.40
„ 4		16.80
„ 5		14.70
„ 6		12.90
„ 7		11.20
„ 8		9.75
„ 8½		8.80

גלד-קורז

דרעסר-אַשע	102.40
הויפאַאַן	5.27
עסטערייך-אונגאַרישעס 8 גולדען גאַלד-	8.89
שטיק (20 פראַנק)	8.89
נאַפּאָלעאָנס.	1.63
פרייטשע דאַלער (קאַסטנאַנזייטונגען)	1.53

לאָאַזע.

1864-ער לאָאַזע צו 100 גולדען	134.50
דעסאַע צו 50	134.—
1860-ער נאַנצע לאָאַזע	112.20
דעסאַע פיינסטע	116.75
1854-ער 4 פּרעצענטיגע שאַאַפס-לאָאַזע	105.30
1839 אַפּרעסלי-לאָאַזע נאַנצע	262.—
דעסאַע פיינסטע	239.—
קאַמע דענפּלייטיג	21.50
קרעדיט-לאָאַזע	167.50
פרייסטער לאָאַזע פער 100 גולדען	110.—
פרייסטער לאָאַזע פער 50	56.—
דאָנאַו-דאַמפּפשיף-פאַרט-לאָאַזע	96.—
פאַלס צו 40 גולדען	36.75

קורז-טאַבעללע פאָם 12 יונני

	קר.	אל
אַאַכאַפּי צו 40 גולדען ק. מ.	27.50	
קלאַאַי צו 40 „ „	27.50	
פס. נעגאַאַס צו 40 „ „	27.75	
אַאַנער צו 40 „ „	28.50	
וויינישגרעצער צו 20 גולדען ק. מ.	21.25	
וואַלדשטיין צו 20 „ „	22.50	
קולבּוריטס צו 10 „ „	12.—	
וויאַלפּסלאַאַס צו 10 „ „	13.50	
פּאַאַלריטר צו 20 „ „	15.50	
אינסבּרוקער לאָאַז	17.—	
וואַלצווינער לאָאַז צו 20 גולדען	15.50	
קאַאַלטיר לאָאַז	15.50	
מיקען לאָאַז	54.50	
דעסאַע 120 פראַנק אינטאַרלאָנגען	—	—
אינגאַרישע פּרעמיע-לאָאַז א 100 גולדען	81.25	
דעסאַע צו 50 גולדען	—	81
וויינער-לאָאַז	106.50	

וועדד-פאַאיערע.

אינגאַרישע נייבּרעגולאַטיענען	81.75	
פּעסטער-באַנאַטער	80.25	
ווינדאַבּאָנישע	79.25	
נאַלדיש	87.75	
בוקאַרעסטער	87.—	
אינגאַרישע אייזענבאַאַן-אַלקריען	101.50	
וויינגעראַקנס-אַלאַאַיענס-אַכט-נאַאַזאַאַנען	75.25	
פּעסטער שאַראַפּסען-באַאַן	214.—	
אַאַנער שאַראַפּסענבאַאַן	69.—	
מוניציפּאַל-באַנק	30.—	
אינגלאָ-באַנק 1. פּרעמיע	8.25	
אינגאַרישע באַאַנען-קרעדיט	75.50	
פּעסטער אונד קרעדיט-פּעראַאַן	97.—	
אינגאַרישע קרעדיט-באַנק	225.—	

	קר.	אל
פּעסטער קאַמערציאַל-באַנק	791.—	
פּעסטער ווערזיכערונגס-באַנק	290.—	
פּאַאַנוקא-אונגאַרישע	60.—	
אינגאַסטריע-באַנק-אַקציען	52.—	
אַאַנער קאַמערציאַל-באַנק	155.—	
לאַנדעס צענטראַל-פּעסטאַרקאַסע	89.50	
אַאַנער בּאַנקאַקטיען	—	—
פּעסטער פּעסטער אַאַסיקוראַנץ-געס	1025.—	
פּעסטער אַאַרשטעדטער	49.50	
פּעסט-אַאַנער הויפּטשטעדטישע	138.50	
דעסאַע אייזענ עמסקאַן	—	—
פּאַאַנאַרישע דער אינגאַרישען מאַרינקע-		
דיק צו 5 אינטאַאַל פּרעצענט	86.75	
דער אינגאַרישען דאַאַנעדקעקע-באַאַן צו		
5 אינטאַאַל פּרעצענט	79.—	
דער אינגאַרישען אַלגעמיינען באַהנקרעדיט-		
אַנשטאַאַלט צו 5 אינטאַאַל פּרע-		
צענט	85.25	
דעסאַע צו 6 פּרעצענט	87.—	
דער פּעסטער קאַמערציאַל-באַנק	88.—	
קעפּשטאַנ-בריק-אַקציען	86.50	
נאַדר-אָסט-באַאַן	126.50	
אַלפּאַלר-טיראָאַלער	134.50	
אינגאַרישע אַסעקוראַנץ	52.—	
פּלוים באַאַן	195.—	
דאַנענבּערגער באַאַן אַקציען		
קאַשער-אָדערבערגער באַאַן אַקציען	136.50	
פּראַאַג-אַיגעס באַאַן אַקציען	170.—	
קאַרל-לודוויג-באַאַן אַקציען	235.75	
לעמבערג-שעפּעניוויטש-אַאַס באַאַן	138.75	
קרעדיט-אַקציען	230.50	
באַאַנען-	986.—	

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1875. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

דיא־בעקיר צו בעקלאגען אונד אום אבהילפע צו ביטטען. — זא זינד דאך דיא יודען שאן זייט פיער יאהרען פערפאלגטעט, ביא דעם דאך־טיגען אייזען־באהנ־ביא מיטצוציהען, פאן דעם זיך קיינער בעפרייען קאנן, ווענן ער ניכט פער טאג 40 פראנקן שטראפע צאהלען וויל. זעלבסט אם יום כפור קאנגטע מאן זיך נור דורך איינען בעזאנדערען בע־פעהל פאן דער א־ביט בעפרייען. זא אפט דארט איינע איזראעליטישע לייכע בעגראבען ווירד, פינדעט מאן דאם מת אם אנדערן טאגע אויסגעגראבען מיט אב־געהאקטעם קאפע. דיא טרקען ווערפען דאנן דען אבגעשנטטענען קאפ אין דאס וואססער אונד לאססען דען מאפער אפלעטשטענ־ן נארט ליגען, דיא איזראעליטישען גראבער ווערדען גענצליך צערשטארט. דיא מצבות ווערדען פארטגענאממען אונד אין דען פאבריקען בענוטצט.

* (אינגע יידישע „קאנפירמא־ציאן“.) ווער לעזען אים געסטרינען „פעסטער לאיר“ אינגעפאהר פאלגענדעס: „דיא ערסטע יידי־שע קאנפירמאציאן האט אם צוויטען פפינגסט־טאגע אין דער סינאגאגע צו פינפקירכען שטאטט־געפונדען. דער דארטיגע יידישע פערזענער־דארטאר דארטיס, האט געמעלד דריא מערכען אונד 8 קנאבען קאנפירמירט.“ — פיעלע אינזערער לעזער ווערדען דיעזע נייאיגקייט ניכט פערשטעהען אונד ווער פער־שטערען דיא איר ניכט. ווער רעגען עהער איינע ראטיש־קאטהאליש „פירמינג“, אבער איינע פרא־טעסטאנטישע „קאנפירמאציאן“, אבער איינע יידישע קאנפירמאציאן ביא מערכען רעגען ווער ניכט. ביא איינעם יידישען קנאבען קאנגטע מאן זיך נאר ווע־גנסטענס אינטער דעם ווארטע „קאנפירמירט“ אי־נען „בר מצוה“ דענקען, אבער וואס זאלל איינע „קאנפירמירטע בת מצוה“ בעדייטען? — אינזערען אונזכטען נאך לאסט זיך דיעזע זאכע פאלגענדער־מאסען ערקלערען: ווענן איין קאטהאליש קינד 7 יאהרע אלט ווירד זא ווירד עס אם פאהרם־זאנגטאג (אלזא גענען שבועות) פאם בישאף דורך זיינע האנדע־איפלעגונג געזאלבט, וואביא דורך דיעזע פירמונג דאפפעלטעס געזאגגען ווירד: ערסטענס האט דער בישאף געלעגענהייט צעלר צו פערדיגען אונד צווייטענס בעקאממט דאס קינד נאך איינען פירם־געפאטטער, דער עס בעשענקט. — ביא דען פראטעסטאנטען ווירד ביא דער קאנפירמאציאן דער טייל־בער נאכמאלס בעשטעטיגט אונד דער צו קאנפירמירענדע מוס זיין גלייכגעם־בעקענענטנס אבלעגען, וואביא עבענפאלס דער ווייסטליכע צעלר פערדיגענט. — נון ווכט עטצט עדער אין אינגארן נאך נייען צעלר־קויפלען, וואהרים זאלל ביא אינ־זערער נעוויר־בע־פייהיט ניכט איך אינמאל איין ווייטער פערזענער איינע זאלכע צעלר־קויפלע

ענטדעקען דירפען? — איך איין מערכען קאנן אין איינער נוט איינשטודירטען קאנפירמאציאנס־רעדע דאס גלויבענס־בעקענטנים אבלעגען אונד ווענן נאך דער פרעדיגער דאביא איינע שאנע אנשפראכע בע דאלט, דאנן קאנן ער זיך ביא דען עהרגייציגען עלטערן אויף דיא בעסטע וויזע איינשטייבעלן.

* (יודענהעטצע.) אין דעזוגער יידי־שער איינוואהנער, נאמענס הערמאן פוכס, האטטע איינען וועכסעל אויף איינען נייפעסטער קאסטאלי־שען איינוואהנער. אם צאהל־טאגע לייעס ער זיינען שולדנער מאהנען, וואריף ער אבער דיא אנטווארט ערהיעלט: „הערעניי, דער מר דען וועכסעל צום צאהלען הערוויסברינגען, קריעגט דיא שאנסטען שלאגע.“ הערר פוכס האטטע קיינע לוסט צו שאנ־נען שלאגען אונד ער שיקטע דאהער איינען אדוואק־אטען צו דעם שולדנער. דער שולדנער וואללטע אבער מיט דעם אדוואקאטען ניכט שפרעכען, זאנ־דערן קאם זעלבסט צו פוכס אונד פערלאנגטע דען וועכסעל אים אידן בעצאהלען צו קאנגען. הערר פוכס זאגטע איהם אבער, דאס זיך דער וועכסעל בעריטס אין דען הענדען דעם אדוואקאטען בעפינ־דע, וואריף זאראן דער שולדנער זיינען גלייבגער ערזוכטע, איהם קיינע שפענען צו מאכען, זאנדערן זעלבסט מיט דעם וועכסעל אין זיין הויז נאך נייפעסט צו קאממען, וא ער אידן מיט בעסטען דאנ־קע בעצאהלען וואללע. — הערר פוכס גשטייטע זיך אבער ניכט דאס צו טהון. אלס אבער דער שולדנער זיינע דאנד אונד זיינען שוואר נאב, דאס ער איהם ניכטס טהון ווערדע, פערשפאר הערר פוכס דען וואנש דעם שולדנערס צו ערפילען. — הערר פוכס האטטע אבער דאביא נאך דיא פאר־וכט אינען צייגען נאך נייפעסט מטצוגעהמען. אין נייפעסט האטטע אידן דער שולדנער מיט הערר־ליכער פיינדליכקייט עמפפאנגען אונד פיהרטע אידן אין דאס עקסטרא־ציממער, וא בעדייטס דריא קישטער מיט טכטיגען פישטען איהם אידן וואר־טעטען. עטצט וואנטע איהם ערסט דער שולדנער: „וזד“ עטצט גיב דען וועכסעל הער — זאגסט...“ — דא פראגט אידן הערר פוכס, וא דענן זיינע דאנד אונד זין שוואר הינגעקאממען זיינן? — אונד דער שולדנער אנטווארטעטע: „איך האבע דיר דאנד אונד שוואר גגעגעבען, דאס איך דיר ניכטס טהון, אבער מיינע קישטער דא האבען ניכט גע־שוואר אונד דיא שראגען דיך וויא איינען הונד, ווענן דיא דען וועכסעל ניכט הערויסגיבסט.“ — דיא קישטער פאלגען דען וויזען אונד פרעגלטען אידן אויף איינע שרעקליכע וויזע, דער מיטגעבראכטע צייגע ליעף אנדעסען אים דיא פאליציא הערבי־צוהפען, אבער דער קאממיסער וואללטע קיינע ווענן זיינע פאנזיהען געבען. — ערסט פאן דיעזע

ווערדען דיא באדד דיא גיעפלכע שלאג־וואכע צוריקגעגאנגען.

דיא פאלען וואהרען דא! אונד צוואר הארט אן דער שלאג־מוטער. דיא קריעגס־ליסט וואר זעהר גוט אנגעלעגט, 500 פאלגישע פאלדאטען האבען נעכען אידרע אונד אלס דיא זא־צען אויף שנעגע־וויסע לייגיטיגע אויף אידרע קליידער גע־נאממען, זא מאיסרשען דיכט נעבען איינאנדער אונד אין דעם דונקלען נעבעלגען נאכטשאנע זאהר דאס זא אויס אלס אב זיך פיעלע שנעגע־מאסען נעגען דאס שלאס בע־ווענען ווערדען. דיא האבען דאהער מיט פפיילען נעשאס־סען, אום דורך דאס קנאללען דעם פולווערס קיינען לעיס צו מאכען.

מיט דען שטרום־ליסטען, וועלכע דיא מיטבראכטען, דאטטען דיא דיא מוטער ערקלעטטערט אונד אלס דיא זא־נאגן אים שלאסע וואריען, וואריפען דיא דיא לייגיטיגע אב אונד דער קאמפף האטטע זאראגן עטטס רעכט אונטער דער לישונג דעם נאפטען בענאגנען.

באלד שטעקטען דיא פאלען דאס שלאס אין בראנד, דער שרעקען אונד דער לעיס וואריען דאדורך נאך פער־מעהרט. וואהל זעהר אויך נעגען 30 פאלען אים קאמפפפ נעפאללען. אבער באלד מוסטען זיך דיא שלאס־ליסט ע־נעגען אונד דיא פאלען וואריען דיא הערען דעם שלאסעס.

אונד נון נאלט עס. צוויא פערזאנען צו פינדען, נעמ־ליך דיא נעפען קאסאקאוסקא אונד דען נאפען

דער נעבוגרעגע שלאס־בעאמטע מוסט נון דיא פאלען אין דאס נעפענגנים דער נעפען פירען. אבער דיא טהריע וואר אפפען, וואס דארוף דיעטעט, דאס דיא נעפען ביא שרעקען האטטע זיך באדד דיא נעפלכע שלאס־וואכע צוריקגעגאנגען.

דיא פאלען וואהרען דא! אונד צוואר הארט אן דער שלאס־מוטער. דיא קריעגס־ליסט וואר זעהר גוט אנגעלעגט, 500 פאלגישע פאלדאטען האבען נעכען אידרע אונד אלס דיא זא־צען אויף שנעגע־וויסע לייגיטיגע אויף אידרע קליידער גע־נאממען, זא מאיסרשען דיכט נעבען איינאנדער אונד אין דעם דונקלען נעבעלגען נאכטשאנע זאהר דאס זא אויס אלס אב זיך פיעלע שנעגע־מאסען נעגען דאס שלאס בע־ווענען ווערדען. דיא האבען דאהער מיט פפיילען נעשאס־סען, אום דורך דאס קנאללען דעם פולווערס קיינען לעיס צו מאכען.

מיט דען שטרום־ליסטען, וועלכע דיא מיטבראכטען, דאטטען דיא דיא מוטער ערקלעטטערט אונד אלס דיא זא־נאגן אים שלאסע וואריען, וואריפען דיא דיא לייגיטיגע אב אונד דער קאמפף האטטע זאראגן עטטס רעכט אונטער דער לישונג דעם נאפטען בענאגנען.

באלד שטעקטען דיא פאלען דאס שלאס אין בראנד, דער שרעקען אונד דער לעיס וואריען דאדורך נאך פער־מעהרט. וואהל זעהר אויך נעגען 30 פאלען אים קאמפפפ נעפאללען. אבער באלד מוסטען זיך דיא שלאס־ליסט ע־נעגען אונד דיא פאלען וואריען דיא הערען דעם שלאסעס.

אונד נון נאלט עס. צוויא פערזאנען צו פינדען, נעמ־ליך דיא נעפען קאסאקאוסקא אונד דען נאפען

דער נעבוגרעגע שלאס־בעאמטע מוסט נון דיא פאלען אין דאס נעפענגנים דער נעפען פירען. אבער דיא טהריע וואר אפפען, וואס דארוף דיעטעט, דאס דיא נעפען ביא

דאריף דאטטע אבערסט מוכאראף דאס נעפענגנים פערלאסען אונד דיא נעפען בליעב ווידער אללין.

דערוף וואר באלד דאס רוסישע רעגימענט פאן שלאס מייאראר אבגעריסן אונד אויך דער נראף בענאנד זיך אין דען קאמפף נעגען דיא פאלען. באלד אבער קאם דער נראף צוריק אין דאס שלאס נעפאהרען אונד ערטהייל־טע דען בעפעהל, אללע טהאטען צו שפערען אונד דאס שלאס אין פערטהיידיגונגס־צושטאנד צו ווערען. דא דיא פאלען באלד צום אנגריפפ דעראנריקען ווערדען.

דער נראף בעריכטעטע, דאס אין דריא טאגען דיא פאלען פאר זיינעם שלאסע שטעהען ווערדען אונד אין דיע־זער צייט נרויסע ע־דורך זיינע מאנשטאפט אונד דיעזער זיין שלאס נעגיגנע פערטהיידיגונג צו קאנגען.

אבער שאן אם ערסטען טאגע זאה דער טהרום־ווענטער פאן ווייטען, וויא זיך אין נאנצעם שנעגע־פאלד אין בעוועגונג ווענדע. עס וואר, אללס אב זיך דער שנעגע פאן דער ערדע אבגעראבען אונד אין נאנג נעוועגט הענגט.

ער אנטע דאס דער שלאס־וואכע אונד אלס דיעזע דאס ערבליקטע, גלייבגט זיא, דאס דיעזע ערשיינונג גע־שפענסטערהאפט אויס אונד טרויט זיך נאר ניכט צו רוהרען. —

דיא נראגט שנעגע־שטרעקע קאם אויסטער נעהער, עס האטטע בעריטס צו דונקעלן אנגעפאנגען, דיא וואכלייטע בענאבען זיך אויף דיא מוטע. אום דיא ערשיינונג נעוויס צו בעקאנכטען, פלאטצלך קאמען אבער אייגע פפיילע דערגאנגעגאנגען אונד באלד דאנן פפיילע אין דען נרעפלי־כען דענגען פאר.

דיא רוסען זעהר זעהר אבערגלייבגיש אונד פאללער

נייגיעריג, וויא דיעזער קאמפף ענדען ווירד. — אינ-צווישען מוסטע שאן הערר הארן ווידער געשאמ-מער ביא איינעם ארטען ווידען זיין, דען ער רייבלך בעשענקטע אונד פיר דעסטען זאהן צו זארגען ער פערשעדענע מוסטע. אהנע געשאטעדשאפטס-שפעקולאציאנען דארף עס יא ניכט אבלאזען!

* (דער קאנינג האט קיינע ריזע - שפעזען) אין נוממער 40 אונזערער צייטונג בראכטען וויר אונטער דער אויפ-שריפט „קאממט אונזער קאנג נאך גאליציען?" 4 מיינונגען איבער זיין ניכט-קאממען — אונד נון האט זיך יעטצט יענע פיערטע מיינונג בעשטעטיגט! פארגונג מאנטאג קאם דיא בוקאוינער לארטאנס-דעפוטאציאן נאך ווין, אים דען קאיזער צום בעזו-כע אין דער בוקאוינא איינצולאדען. דער קאיזער האטטע זיא איף דאס פיינדליכסטע עמפאנגען אונד אנטווארטעטע פאלגענדעס: „איך פייע מיך איבער דיא הערצליכען וואָרטע, דיא איך עבען פון איהנען פערנאממען האבע. עס וואר מיין אויפריכ-טיגער ווילל, דאס לאנד בריאווינא צו בעזוכען, אבער דיא דאלמאטינישע ריזע האט דיא געלד-מיטטעל זא ערשאפפען, דאס איך פיר יעטצט דיעזע צווייטע ריזע ניכט מעהר אונטערנעהמען קאנן. איך קאנן אונד דארף דאס „באדשעט" ניכט איבערשרי-טען אונד ביא דער יעטציגען געלד-נאטה דעם לאנדעס ווילל איך קיינע מעהר-אויסגאבע פיר מיינע האפטלטונג אדרעסירען, אבער איך געבע דיא פער-זיכערונג, דאס מיינע גנעדיגסטע ריזע, נאך דער בוקא-ווינא זיין ווירד, אונד צוואר ווערדע איך נעכסטעס יאהר דיעזעס לאנד בעזוכען, אים דעסען פער-העלטניסע נעהער קענגען צו לערנען." — (איזט דאס ניכט איין אללער-האנשטיצאנגעללסטער קאנג, וועלכער דיא פאם דייכסטאגע פעסטגעשטעללטען האפ-אויסגאבען אום קיינען קרייצער איבערשרי-טען ווילל? מאגען נון אללע לאנדעס-הערדען דיע-זעס עדלען בייספיעלע פאלגען!)

* (דער רוסישע קאיזער אונד ערצהערצאג אלבערעכט) ערצהערצ-צאג אלבערעכט איזט געסטערן אין יונגהיים (ווייטש-לאנד) איינגעטראפפען, וווא ער פאם רוסישען קאיזער אלעקסאנדער איף דאס הערצלכסטע עמפאנ-גען וואָרדע.

* (קאנינגליכע שפענדע) דער קאנג האט צור פערטהיילונג אינטער דיא אבגע-בראכטען אין וואָרנא (וואָרין, טרענטשינער קאמטשאט) 500 גולדען געשפענדעט.

* (דער פאטער אונזערעס קאנינגס — פערהאפטע!) ערצ-הערצאג קארל, פאטער אונזערעס קאנינגס, גינג פאר-ריגען זאמסטאג אים שאנברונגער גארטען שפאציר-רען. פאן דען שאנען ראוטן דעס קאיזערליכען גארטענס פפליקטע ער איינע אב, אונד דא קאם גליך אין בורג-שאנדארם אונד פאקטע איהן, אינ-דעם ער זאגטע: „וויא אלטער, דאס בלומען-פפלי-קען איזט הייער ניכט ערלויבט!" דער ערצהערצאג ערבליקטע דען פייש אנגעשטעללטען שאנדארם, דען ער נאך ניכט קאנטע, אונד זאגטע: „ענט-שולדיגען זיא, איך ווערדע עס ניכט מעהר טהון." — דא זאגטע דער שאנדארם: „גון, דאס איינע מאל שענקע איך עס נאך איהנען, אבער געבען זיא אכט, דאס זיא עס איין צווייטעס מאל ניכט טהון!" — דער ערצהערצאג גינג וויטער אונד פפליקטע ווידער איינע בלומע — אונד שאן שטאנד דער שאנדארם דא, פאקטע איהן בים קראגען אינד זאגטע: „וא האלטענס דאך וואָרט! נא, וואָרטענס, מאן ווירד איהנען שאן לערנען בלומען אבריסען, זיא זינד פערהאפטעט. יעטצט מיססען זיא מיט מיר צום בורג-קאממיסער קאממען" — דער ערצהערצאג מיסטע גון מטגעהען, אבער פאר דעם פאלאסטע בליעב דער ערצהערצאג שטעהען אונד וואָרטע ניכט וויטער געהען. דער שאנדארם צוריק-שרעקטע, — אבער דער ערצהערצאג ליעס דען יונ-גען מאנן אין זיין ציממער בריינגען אינד נאך אים 20 גולדען מיט דען וואָרטען: „זיא האבען אידע פפליכט געטהאן, נעהמען זיא דאס אלס אנערקענ-נונג, אבער אין צוקונפט אללטען זיא אלס בורג-שאנדארם זיך בעמיהען, דען פאטער דעס לאיזערס צו קענגען!"

* (אמעריקא האט מעהר קיינע „ערי מקלט.") ווער ביז יעטצט דאס גראסטע פערברעכען בעגאנגען האטטע, האנגטע זיך נאך אמעריקא פליכטיג, וא ער איינע גוטע אינטערקונפט אונד איינע זיכערע צופלוכטס-שטאטטע פינדען האנגטע. דער האנגרעס אין נאדד-אמעריקא האט אבער אם 3-טען מערץ דיעזעס יאהרעס דען בע-שלוס געפאסט, געמיינע פערברעכער ניכט מעהר נאך אמעריקא קאממען צו לאססען. דאס נייע אמע-ריקאנישע געזעטץ לויטעט געמעלדט, דאס פערבאנען, וועלכע אין אירער היימאטה וועגען שווערער פערברעכען פערארטהיילט וואָרדען זינד, דיא אמע-ריקאנישע עדדע ניכט בעטרעטען דירפען. יעדעס שיף, וועלכעס נאך אמעריקא קאממט, מוס פריהער אונטערזוכט ווערדען אב נור פאלטשע פערברע-בער („ווייאלטיגאנטע") פינדען נאך איינלאס.

„איך דענקע דעיר אבעריסס, דאס מאן אידרע פאהנע אהנע אנשווייפונגען בעגאנגען קאנן. איך אונד אללע פאלען האבען הייר דאס נעעמען אונד אמטס אייך דאס דעכט אונד ווער אייך גרונדלאנג דעם נעוטעמעס אויס. קאנן ניכט פערלאנג אייגן אינע פרעמדע מאכט דיר הייוט-נעמען, אין איינעם פרעמדען לאנדע דיאיגענען צו בעקריי-גען אונד צו פערפאלגען, וועלכע פאן דען נעוטעללטען פייערליכען אידרעס לאנדעס עבריייך מאכען, זא איזט יענע מאכט אין פיינד דער פייהיט אונד ווערלסשטעגרענציש דיעזעס לאנדעס. דאך עגשולדיגען זיא הערר אבעריסס, דיא פאלען האט קיין אנגעגרעמטעס נעשפרעך נעזוכהלט. אום איהר יוסשען נאכט צו אינטערדאלטען."

„מאדאמע! נאך מייגער הייסקעהר אויס דעם 7 יעהרי-גען קריעגע האטטע איך דיעזעס לאנד קיין בעשרעגען. אלס איך אידרען נאמען צום ערסטען מאלע נענגען הערטע. וואס איך דאמאלס אונד ווידדעם פאן אידגען פערגאממען האבע, ליעס מיך אייגען פייהיג-כאראקטער ערקענגען, עבען זא זעל-טען וויא בעוואונדערונגסווירדיג. זיא זינד מיינע נענגערען פריא גרעפען. אבער איך בין נעוואהנט, אויך מיינעם פינדע רעכט צו געבען; איך מוס דאהער נעשעהען, דאס איך אללעס, וואס איך בוהער איבער זיא הערטע, ניכט נור בע-שעטיגט. אונדדען אונאר איבערטראפפען פינדע. דיעזע פאסטונג, דיעזע זעלטענע רוהה אים אונגלוק, וויא זיא דיע-זע האבען, צייגען אידע ערהאבענע בעגיסטערונג פיר דאס פאטערלאנד; אבער פריא גרעפען, איך פרכטע זיא צו בע-ליידיגען, וווען איך אונג, איך בעדוערע זיא! — איך בעדוערע, דאס זיא מיט אללעס מוטהע אום איינע אנדע קעמפפען, וועלכע אפפענבאר פערלאיען איזט זיא ווגד פיר אידר פא-טערלאנד צו שטארק בעגייסטערט. דאיזם ווערען זיא דען פיסטערן אנגיזט ניכט, אין וועלכען דיא אנטער זיך דעלבסט אונאיזיגען פאלען שפרעצען מיססען. נעפיל! איך ווערע קלאריער וויא זיא, ווייל איך דיא אנדע רוהיגער אנזיעע. בעווייזונגען-ווערטה אויס ניכט עעטצט ערגר פיר פאלען פערגאס-סונג בלוטס-ווערפען, דענן ער איזט אומאיגנט נעפאלס-מען! פאלען מוס צו נוהיגע נעהען, ווייל דיינע קרעפטע דורך אידע איינגע אונאיזיגקייט אונד צווטטיגקייט איינען דעלבסט-מאדד בעגעהען, דאיזם פריא נעפיל דאדען זיא מיך אן: איך האטטע נעלענגהיים מיט דעם פרסטען רעפען פעל אומגאנג צו האבען, אונד ווייס, וועלכען וועטה ער אויף דען אינפלוס לעגען, דען זיא אים לאנדע בעזיטצען. איך פערלאנגע נאטט בעהיטע ניכט, דאס זיא מיט אונס גע-גען דיא פאלנישען עדעל-ליטט קעמפפען וואָללען, אבער נעבען זיא מיר אידר עדעגע-וואָרט, דאס זיא פאן נון אן קיינען ווייטערען צוג מעהר מאכען, אום דאס פערלאדענע שפיעל ווייטער צו שפיעלען — אונד זיא דונד פריא!"

דיא נעפען וואר פאן דיעזער רעדע ניכט אום מיט-דעסטען ערגרייפפען אונד זיא אנטוואָרטעטע רוהיג: „איך דאנקע אהנען פיר אידרע בעמיהונג, וווא איזט אומגאנגס-דער אבעריסס, זיא דונד פאללאס. וווא ווירדען זיא דאגז דאנגען, וווען איך זיא איבערדענ וואָללטע, דער קאיזערין אונטייא צו ווערדען? אונד פאן מיר פערלאנגען זיא, דאס איך דיא פאהנע מיינעם פאטערלאנדעס פאללען לאססע? נע אונד נימעמעהר!"

„פריא נעפען, איך נעהע אונד נאטט שטעע זיא! ווער פיר זיינע פאהנע צו לעבען ווייס פערשטעהט אויך פיר דיאזעלבע צו שטערבען!"

„איך דענקע דעיר אבעריסס, דאס מאן אידרע פאהנע אהנע אנשווייפונגען בעגאנגען קאנן. איך אונד אללע פאלען האבען הייר דאס נעעמען אונד אמטס אייך דאס דעכט אונד ווער אייך גרונדלאנג דעם נעוטעמעס אויס. קאנן ניכט פערלאנג אייגן אינע פרעמדע מאכט הייר הייוט-נעמען, אין איינעם פרעמדען לאנדע דיאיגענען צו בעקריי-גען אונד צו פערפאלגען, וועלכע פאן דען נעוטעללטען פייערליכען אידרעס לאנדעס עבריייך מאכען, זא איזט יענע מאכט אין פיינד דער פייהיט אונד ווערלסשטעגרענציש דיעזעס לאנדעס. דאך עגשולדיגען זיא הערר אבעריסס, דיא פאלען האט קיין אנגעגרעמטעס נעשפרעך נעזוכהלט. אום איהר יוסשען נאטט צו אינטערדאלטען."

„מאדאמע! נאך מייגער הייסקעהר אויס דעם 7 יעהרי-גען קריעגע האטטע איך דיעזעס לאנד קיין בעשרעגען. אלס איך אידרען נאמען צום ערסטען מאלע נענגען הערטע. וואס איך דאמאלס אונד ווידדעם פאן אידגען פערגאממען האבע, ליעס מיך אייגען פייהיג-כאראקטער ערקענגען, עבען זא זעל-טען וויא בעוואונדערונגסווירדיג. זיא זינד מיינע נענגערען פריא נעפען. אבער איך בין נעוואהנט, אויך מיינעם פינדע רעכט צו געבען; איך מוס דאהער נעשעהען, דאס איך אללעס, וואס איך בוהער איבער זיא הערטע, ניכט נור בע-שעטיגט. אונדדען אונאר איבערטראפפען פינדע. דיעזע פאסטונג, דיעזע זעלטענע רוהה אים אונגלוק, וויא זיא דיע-זע האבען, צייגען אידע ערהאבענע בעגיסטערונג פיר דאס פאטערלאנד; אבער פריא נעפען, איך פרכטע זיא צו בע-ליידיגען, וווען איך אונג, איך בעדוערע זיא! — איך בעדוערע, דאס זיא מיט אללעס מוטהע אום איינע אנדע קעמפפען, וועלכע אפפענבאר פערלאיען איזט זיא ווגד פיר אידר פא-

פאָלליעטאָן.

דיא סאבבאטהיאנער.

(25-טע פאָרזעטצונג.)

„ווער זאגט דאס איהנען פריא נעפען, דאס איך איין פיר איהרעס פאטערלאנדעס בין?" (אונטע אבעריסס טיבאיאָ)

„הערר אבעריסס! (אונטע דיא נעפען). זיא זינד איין רוסע אונד פאָלדאט אונד אלס אללבער שטעהען זיא אים דינסטע אידרער קאיזערין אונד זינד פערפלכטעט אללע בעפעהלע אויסצופיהרען, וועלכע זיא ערהיילט. ווער פאלען זינד אבער פעסט איבערצייגט, דאס אידרע קאיזערין אונזערע פייהיהיס אונד זעלבסשטענדיגקייט אינטער דאס רוסישע יאך בריינגען ווילל אונד דא זיא אידרע בעפעהלע פאללזעהען מיססען, זא מוס איך זיא אלס איינען פיר פאלגעס בעפיאכטען."

„ענשולדיגען פריא נעפען, אידרע בעהוייפטונג שיינט ניכט רכטיג צו זיין. מאן איזט יעמאנדעס נור דאנן אין פיר, וווען מאן אידם מיט ווילליגן באדעס מהון ווילל. איזט דיעזעס גון בייא מיינער קאיזערין דער פאלל? איך זאגע נין! אום נעגענטהיל! דיא קאיזערין ווילל דאס גליך פאלגעס, זיא ווילל דיא רוהיג אונד דען פיר ווידען דעס לאנדעס. זיא ווילל דעם פאלנישען קאנג נעראהזאס פערשאפפען, דאמיט ער איבער דיא ערעלייטשע הערשע אונד ניכט דיא ערעלייטשע איבער אידגען הערשען אללען. — איך ווילל נעדגע גלויבען, דאס דיעזער ווילל דער קאיזערין אינער פאלנישען נעפען ניכט נעפאללען קאנן, אבער דיא קאנגען מיך ניכט איבער-צייגען, דאס זיא רכטיג האבען!"

פאָלליעטאָן.

דיא סאבבאטהיאנער.

(25-טע פאָרזעטצונג.)

„ווער זאגט דאס איהנען פריא נעפען, דאס איך איין פיר איהרעס פאטערלאנדעס בין?" (אונטע אבעריסס טיבאיאָ)

„הערר אבעריסס! (אונטע דיא נעפען). זיא זינד איין רוסע אונד פאָלדאט אונד אלס אללבער שטעהען זיא אים דינסטע אידרער קאיזערין אונד זינד פערפלכטעט אללע בעפעהלע אויסצופיהרען, וועלכע זיא ערהיילט. ווער פאלען זינד אבער פעסט איבערצייגט, דאס אידרע קאיזערין אונזערע פייהיהיס אונד זעלבסשטענדיגקייט אונטער דאס רוסישע יאך בריינגען ווילל אונד דא זיא אידרע בעפעהלע פאללזעהען מיססען, זא מוס איך זיא אלס איינען פיר פאלגעס בעפיאכטען."

„ענשולדיגען פריא נעפען, אידרע בעהוייפטונג שיינט ניכט רכטיג צו זיין. מאן איזט יעמאנדעס נור דאנן אין פיר, וווען מאן אידם מיט ווילליגן באדעס מהון ווילל. איזט דיעזעס גון בייא מיינער קאיזערין דער פאלל? איך זאגע נין! אום נעגענטהיל! דיא קאיזערין ווילל דאס גליך פאלגעס, זיא ווילל דיא רוהיג אונד דען פיר ווידען דעס לאנדעס. זיא ווילל דעם פאלנישען קאנג נעראהזאס פערשאפפען, דאמיט ער איבער דיא ערעלייטשע הערשע אונד ניכט דיא ערעלייטשע איבער אידגען הערשען אללען. — איך ווילל נעדגע גלויבען, דאס דיעזער ווילל דער קאיזערין אינער פאלנישען נעפען ניכט נעפאללען קאנן, אבער דיא קאנגען מיך ניכט איבער-צייגען, דאס זיא רכטיג האבען!"